

Budapest Főváros IV. kerület
ÚJPEST ÖNKORMÁNYZAT

✉ 1041 Budapest, István Út 14.
☎ 231-3155
kata.bedo@ujpest.hu
Hivatali ügyfélfelkapu elérhetőség:
BP04ONKO, KRID: 358468376

ALPOLGÁRMESTERE

ID 92 A101100 0250
Management System
MSZ EN ISO 9001:2015
valid until: 2025.06.25.

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület részére

Tárgy: Javaslát az Újpesti Szakorvosi Rendelőintézet épületén dr. Bernolák Béláról emléktábla elhelyezésére

Előterjesztő:

Bedő Katalin alpolgármester

Előterjesztést készítette:

Koleszár Zsuzsa referens

Előterjesztés egyeztetve:

Ferencz Krisztina Költségvetési Osztály vezetője

Jogi szempontból ellenőrizte:

Dr. Bene Edit referens

Testületi ülés időpontja:

2022. november 24.

Az Újpesti Közművelődési Kör azzal a kezdeményezéssel kereste meg Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatát (a továbbiakban: Önkormányzat) hogy az Önkormányzat tulajdonában álló Újpesti Szakorvosi Rendelőintézet (a továbbiakban: Rendelőintézet) (1046 Budapest, Görgey Artúr u. 30.) falán Dr. Bernolák Béláról emléktábla elhelyezésére kerüljön sor.

Az Újpesti Közművelődési Kör kezdeményezését az Önkormányzat Közművelődési és Oktatási Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) 2022. október 25-i ülésén megtárgyalta és a 67/2022. (X.25.) határozatával javasolja a Képviselő-testületnek dr. Bernolák Béláról emléktábla elhelyezését a Rendelőintézet falán.

Az épületet használó Rendelőintézet az emléktábla elhelyezésével egyetért.

Történelmi előzmények:

Dr. haraszi Bernolák Béla 1926-ban szerzett orvosi diplomát a Budapesti Orvosegyetemen, 1934-ben, házassága révén költözött Újpestre, ahol sikeresen pályázta meg a városi orvosi állást. E minőségében bekapcsolódott a dr. Gárdi Jenő vezette munkacsoport tevékenységébe, ahol elsősorban az akkor népbetegségnek számító tuberkulózis gyógyítását végezték, beleértve a korai rehabilitációt is, amelyet az újpesti Baross utca-Fóti út sarkán levő épületben, szanatóriumi körülmények között biztosítottak. Meggyőződésük volt, hogy különösen a fertőző betegségek esetében nagy jelentőségű a megelőzés, ezért minden eszközzel javítani kell a gyermekek és fiatal felnőttek szociális és egészségügyi helyzetén. A Jókai utcai gyermekrendelőben röntgen készülékekkel folyamatosan szűrték, ellenőrizték az iskoláskorú gyermekeket; javaslataikat a tisztviselő orvos is támogatta.

1942 októberében dr. Bernolák katonai behívót kapott és azonnali frontszolgálatra vezényelték a Don kanyarba két gyermeke és állapotos felesége mellől. Az ottani Korotojakban levő állomáshegyen orvosi rendelőt végzett és az egyik katonakórházban is dolgozott, szakmai tudása mellett a katonák emberséges bánásmódját is nagyra értékelték. Az 1943. január eleji szovjet ellentámadás után alakulata, a hozzá tartozó osztrogoszski hadikórházzal az első vonalba került. Dr. Bernolák Béla a lövészárkokban is elsőként sietett bajtársai segítségére még akkor is, amikor már maga is

megsebesült, fejsérüléssel került kórházba. Január 19-én a kórházat aknatalálat érte és bent tartózkodó társaival együtt ő is a romok között lelte halálát. Neve a Rudkinó katonai temetőjében nyugvó, csaknem 20 000 magyar katona közös emléktábláján olvasható.

Néhai Dr. Bernolák Béla unokája az Újpesti Közművelődési Kör tagja. Az unoka, Bernolák Béla Oroszországban kutatta nagyapja sorsát, amelyről dokumentumfilmet készített. Egy szemtanú, Neményi György írásbeli vallomása méltatja orvosi tevékenységét, emberi hozzáállását. A rendelkezésünkre álló dokumentumokból kitűnik, hogy dr. haraszi Bernolák Béla városi orvosként a konfliktusokat is vállalva, sokat tett, elsősorban a szegény sorsú, rossz körülmények között élő újpesti emberekért. Orvos zászlósként a fronton is hősiessé állt helyt. Ahogy a túlélő katonatársa megfogalmazza: „Önként ment a tűzvonalba, ha sebesülteken kellett segíteni. Magára soha nem gondolt, teljesen kötelességének és sebesült bajtársainak élt.”

Javaslat az emléktábla szövegére és kinézetére:

Az emléktáblát a Rendelőintézet homlokzati falán, a bejáratától jobbra eső falrészén kívánjuk elhelyezni. Cél, hogy az emléktábla 2-3 méter távolságról is jól látható legyen. A kb 60 x 80 cm méretű márványtábla egy részén dr. Bernolák Béla bronz dombormű portréja, további területén mélyített, a márványlapnál sötétebb betűkkel, történész és nyelvész által lektorált, a leszármazó által jóváhagyott alábbi szöveg lesz olvasható:

„A Don-kanyarban hivatása teljesítése közben hősi halált halt dr. Bernolák Béla (1903-1943) újpesti városi orvos emlékére állíttatta Újpest Önkormányzata 2023.”

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének az emléktábla-állításhoz szóló 28/1996. (IX.30.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) 3. § (1) bekezdése szerint az Önkormányzat illetékességi területén történő emléktábla-állításhoz a Képviselő-testület előzetes hozzájárulása szükséges.

A Rendelet 4. § (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy az emléktábla tervezett szövegéről történeti és nyelvi szempontokból szakvéleményt kell kérni.

A szakvélemények a tervezett szövegről rendelkezésre állnak.

A Rendelet 4. § (4) bekezdése értelmében az Önkormányzat a tulajdonában levő épületen vagy közterületen tervezett emléktábla-állítás esetén a Képviselő-testületnek az emléktábla-állításhoz történő hozzájáruló döntése magában foglalja a tulajdonosi hozzájárulást is, a Rendelet 5. § (1) bekezdése alapján az emléktábla elhelyezése a településkép védelméről szóló önkormányzati rendeletben meghatározottak szerinti településképi bejelentési eljárás lefolytatása alapján lehetséges.

Az emléktábla elkészítési költsége hozzávetőlegesen bruttó 990 000.- Ft, amely összeg Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének a Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata és intézményei 2022. évi összevont költségvetéséről és a végrehajtás szabályairól szóló 2/2022. (II.15.) önkormányzati rendelet 6. számú melléklet C/4. „Szobor és emléktábla állítás” tartalék soron rendelkezésre áll.

Az emléktábla helyének megjelöléséről és az emléktábla szövegéről készült előterjesztést a Bizottság a 2022. november 22-i ülésén tárgyalja.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésben foglaltak alapján az alábbi határozati javaslatot szíveskedjen elfogadni.

A határozati javaslat elfogadásához egyszerű többség szükséges.

Határozati javaslat:**Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének .../2022. (XI. 24.) határozata az Újpesti Szakorvosi Rendelőintézet épületén dr. Bernolák Béláról emléktábla elhelyezéséről**

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testülete úgy dönt, hogy támogatja az előterjesztésben foglaltak szerinti javaslatot, és hozzájárul ahhoz, hogy dr. Bernolák Béláról emléktábla kerüljön elhelyezésre az Újpesti Szakorvosi Rendelőintézet (1046 Budapest, Görgey Artúr u. 30.) homlokzatára az alábbi szöveggel:

„A Don-kanyarban hivatása teljesítése közben hősi halált halt dr. Bernolák Béla (1903-1943) újpesti városi orvos emlékére állíttatta Újpest Önkormányzata 2023.”

Felelős: Polgármester a hatáskörrel rendelkező alpolgármester útján

Határidő: 2023. január 20.

Budapest, 2022. november 18.

Bedó Katalin
alpolgármester

